

Föreningen Byggnadskultur i Umeå

Värnar om gamla & nya hus & miljöer!

Umeå 2011-04-08

Umeå kommun
Stadsbyggnadskontoret
901 84 Umeå

Kvarteret Forsete - yttrande

Föreningen Byggnadskultur i Umeå har följande synpunkter på förslag till detaljplan för kvarteret Forsete inom centrala stan i Umeå kommun, som strider mot gällande fördjupad översiktsplan för Centrala stan, antagen av kommunfullmäktige 1998-05-25. Förslaget innebär dessutom negativa konsekvenser för stadsbilden.

Thornbergska huset (Forsete 4)

Enligt förslaget rivs Thornbergska huset längs Rådhusplanen för att ge plats åt en 13-våningars byggnad. Thornbergska huset, uppfört 1938 i funktionalistisk stil av Denis Sundberg, är den enda kvarvarande byggnad av sitt slag i Umeås kärna. Byggnaden utgör en viktig del av Umeås byggnadshistoria från denna tidsepok. I kvarteret finns idag en byggnad från slutet av 1800-talet (Blå huset) som fortsättningsvis ska bevaras. Genom att också bevara Thornbergska huset uppfylls riksintresset, om välbevarad äldre bebyggelse i representativt urval, som uttrycker för tidsideal, levnadsvillkor, ekonomiska förhållanden och andra faktorer under olika skeden i stadens historia. Föreningen Byggnadskultur menar att riksintresset centrala Umeå utarmas om Thornbergskahuset rivs och en sådan rivning skulle också allvarligt skada Umeås anseende som blivande kulturhuvudstad.

Höjder och volymer

Exploateringstalet för Kvarteret Forsete är i förslaget mycket högt och höghusdelens höjd är för centrumfyrcanten exceptionell. Denna planeras i 13 våningar till en höjd över gatunivån av 44 meter, vilket uppenbart leder till att gaturummet förändras liksom upplevelsen av Rådhusplanen och Rådhuset (vars torn hamnar 13 meter under höghuset), en byggnad som kommer att framstå som mindre än vad den egentligen är. Föreningen Byggnadskultur menar att uppförande av denna höga byggnad sker på bekostnad av det offentliga rummet, vilket även kulturmiljöstudien tar fasta på. Även om de övre våningarna dragits in från gatan kommer den höga byggnadsvolymen att dominera Rådhusplanen med intilliggande Rådhus. Kulturmiljöstudien i detaljplaneunderlaget framhåller att "den nya 13-våningsbyggnaden blir ett blickfång som kan förflytta fokus i stadsbilden och därmed indirekt förminska intrycket av byggnadsminnena". Vidare säger studien: "Den monumentala karaktär som Rådhuset är avsett att ha i stadsbilden blir svårare att uppfatta. Rådhuset riskerar att framstå som underordnat. Förutom att den nya 13-våningsbyggnaden tillkommer påverkas volymförhållandena mellan kvarteret Forsete och Rådhuset även av den påbyggnad i två våningar som planförslaget medger."

För att möjliggöra bevarandet av Thornbergska huset och samtidigt värna Rådhusplanen och Rådhuset vore en förminskning och förskjutning av högdelen mot öster att föredra samt en avfasning av högdelen bas och fasad mot väster möjliggörs en hopkoppling med den gamla byggnaden.

Ett annat alternativ, som vi ser, är att placera höghusdelen längs Kungsgatan, i mitten av kvarteret mellan de stora byggnadskropparna. Förslaget innebär att Thornbergska huset blir möjligt att bevara till eftervärlden, vilket också kulturmiljöstudien tar fasta på: "Thornbergska huset är i dag en tillgång i Rådhusplanadens gaturum med sin välbevarade och påkostade butiksfasad".

Med dessa två alternativ uppfylls även detaljplanens två syften; att säkerställa arkitektoniska och kulturhistoriska värden inom kvarteret.

Alternativen förutsätter dock att ny Översiktsplan antagits och vunnit laga kraft, där högre hushöjder tillåts!

Takvåningar - påbyggnader

Runt kvarteret planeras takvåningar i ett till två plan. Hur dessa utformas är avgörande för hur volymförhållandet mellan Kvarteret Forsete och Rådhuset påverkas. En påbyggnad av två takvåningar, om än indragna, kommer att påverka volymförhållandet till Rådhuset och relativt förminska detta. Balansen med omgivande kvarter och volymförhållandet till Rådhuset förbättras avsevärt med en måttfullare påbyggnad.

Planerade påbyggnader i Blå husets omedelbara närhet förminskar husets kvaliteter. Med planförslaget kommer Blå huset att få en mer oansenlig roll i gatubilden än i dag. En avtrappning av byggnadshöjden mot Blå huset ger en mindre skarp övergång till den kulturhistoriska byggnadens småskaliga framtoning.

Skuggstudier

Skuggstudier borde göras under en längre period än bara under de ljusa sommarmånaderna, gärna vid vårdagjämning respektive höstdagjämning för att visa byggnadsvolymernas inverkan under åtminstone halva delen av året, vilket ger en mer rättvisande bild av hur det offentliga rummet påverkas.

Gatuangivelser

Vi vill göra planförfattarna uppmärksamma på att felaktiga gatunamn uppges i underlaget. Bildtext sid 6 i Kulturmiljöstudien: Östra Hamngatan ska vara Östra Rådhusgatan. Brödtext sid 8, Plan Planbeskrivningen: Vasagatan ska vara Skolgatan.

Sammanfattning

Föreningen Byggnadskultur i Umeå menar förslaget till detaljplan för kvarteret Forsete, med nu gällande Översiktsplan, ska revideras så att

- Thornbergska huset bevaras
- Byggnadernas höjd följer Översiktsplanens angivelser om att "anpassa sig till förhärskande höjder för omgivande befintliga byggnader och kvarter".

Om ny Översiktsplan, som tillåter högre hushöjder, vunnit laga kraft ska

- Thornbergska huset bevaras
- Höghusdelen flyttas till kvarterets södra del, allt att den omarbetas och förskjuts österut.
- Påbyggnad av kvarteret medges med en takvåning.

För styrelsen för Föreningen Byggnadskultur i Umeå

Iréne Gustafson, ordförande
Fågelsångsvägen 7
903 52 Umeå
Tel 070- 603 80 39

Göran Sandberg
Myrbäck 40
905 88 Umeå
090-352 16